МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ПРЕДСТАВНИЦТВО НАТО В УКРАЇНІ
КОНСУЛЬТАТИВНА МІСІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 16 березня 2026 року)

До 60-річчя ДДУВС

У двох частинах
ЧАСТИНА II

INTERNATIONAL AND NATIONAL SECURITY: THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS

Theses of the X International scientific-practical conference
(Dnipro, March 16, 2026)

In two parts
PART II

Дніпро
2026

Дарія КОРЧИНСЬКА
курсант факультету підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування
Національної поліції України

Науковий керівник:
Людмила КРИВДА
доцент кафедри кримінального
процесу та криміналістики
Одеського державного
університету внутрішніх справ
(м. Одеса, Україна),
доктор філософії

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСОБИ ФІКСАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Фіксація доказів у кримінальному провадженні є одним із ключових елементів забезпечення принципів об'єктивності, повноти та всебічності розслідування. У процесуальному вимірі вона виступає гарантією допустимості доказової інформації, а у криміналістичному – системою технічних, тактичних і методичних прийомів закріплення слідів кримінального правопорушення. Сучасні умови, зокрема збройний конфлікт на території України, зумовили інтенсивний розвиток інноваційних засобів фіксації, що поєднують цифрові технології, тривимірну реконструкцію та автоматизований аналіз даних.

Одним із провідних напрямів є використання 3D-сканування. Сучасні лазерні та фотограмметричні сканери (виробництва Leica, Z&F, Riegl, FARO, Matterport, L-Tron) дозволяють створювати високоточні цифрові копії місця події. Їх застосування має низку криміналістично значущих переваг:

- фіксація обстановки в первісному вигляді з міліметровою точністю;
- можливість подальшого багаторазового аналізу без повторного огляду;
- збереження просторових взаємозв'язків між об'єктами [1, с. 35].

Програмні комплекси (Artec Studio, Pix4D, Reality Capture) забезпечують перетворення фотоматеріалів на тривимірні моделі, що дає змогу моделювати механізм події: траєкторію польоту кулі, розповсюдження плям крові, характер руйнувань, локалізацію тіл тощо. Виготовлення фізичних 3D-моделей на принтері сприяє наочності під час експертних досліджень та судового розгляду, а VR-візуалізація розширює можливості сприйняття доказової інформації учасниками процесу. З процесуальної точки зору такі моделі виступають похідними доказами, допустимість яких залежить від належного протоколювання процесу їх створення, збереження вихідних даних та дотримання «ланцюга збереження» (chain of custody) [3, с. 692].

Під час документування злочинів, особливо воєнних, широко застосовується аерозйомка з використанням БпЛА. Вона забезпечує:

- дистанційність і безпечність огляду;
- оперативність збору інформації;
- фіксацію великих територій і динамічних процесів;
- створення 3D-моделей місцевості без стаціонарного сканера.

БпЛА, оснащені камерами високої роздільної здатності, GPS-навігацією та системами стабілізації, дозволяють реконструювати ландшафт місця події. Отримані дані мають особливе значення для встановлення масштабів руйнувань, розташування боєприпасів, місць масових поховань тощо. У процесуальному аспекті важливо забезпечити автентичність цифрових файлів (метадані, час, координати) та їх належне зберігання. Окрему групу становлять засоби молекулярно-генетичних досліджень. В Україні функціонують повнопрофільні лабораторії Експертної служби МВС, однак у зв'язку з війною особливого значення набули портативні системи швидкого ДНК-аналізу, ANDE Rapid DNA – формування ДНК-профілю за 90–100 хвилин; Applied Biosystems RapidHIT ID – автоматизований генетичний аналіз у реальному часі [4, с. 19].

Фіксація доказів набуває особливого значення в контексті універсальної юрисдикції

та діяльності МКС. Якість документування визначається точністю, повнотою та достовірністю інформації, а також прозорістю процедур її отримання. Практика ICTY та ICTR сформувала стандарти: суворе дотримання chain of custody, стандартизовану фото- та відеофіксацію, судово-медичні методики ексгумацій, захист свідків і використання цифрових доказів.

У сфері процесуально-криміналістичної фіксації доказів однією з ключових проблем є розрив між технічними можливостями та процесуальним забезпеченням їх використання. Інноваційні засоби – 3D-сканування, аерофіксація з БпЛА, швидкий ДНК-аналіз, цифрові платформи обробки даних часто застосовуються швидше, ніж оновлюється нормативна база, що створює ризики визнання таких матеріалів недопустимими доказами. Додатковими ускладненнями є недотримання «ланцюга збереження» цифрових файлів, відсутність єдиних стандартів збереження метаданих, кіберзагрози, а також недостатня підготовка слідчих і спеціалістів до роботи з високотехнологічними системами. В умовах воєнних дій додаються труднощі фізичного доступу до місць подій, пошкодження техніки, втрата слідів та фрагментарність первинної інформації [2, с. 241].

Шляхи вирішення пов'язані передусім із нормативною уніфікацією та інституційним посиленням криміналістичного забезпечення. Потрібно розробити чіткі процесуальні протоколи використання 3D-моделювання, дрон-зйомки, цифрових носіїв і Rapid DNA-аналізу, включно з правилами автентифікації, зберігання та передачі даних. Важливим є створення захищених централізованих цифрових сховищ доказів із фіксацією кожної операції доступу, а також впровадження єдиних методичних стандартів, узгоджених з практикою МКС та міжнародних трибуналів.

Отже, процесуально-криміналістичні аспекти фіксації доказів характеризуються інтеграцією традиційних слідчих дій із цифровими технологіями. 3D-сканування, БпЛА, швидкий ДНК-аналіз і цифрове документування значно підвищують точність та наочність доказової інформації. Водночас їх процесуальна цінність залежить від дотримання правил автентичності, безперервності ланцюга збереження та належного протоколювання.

1. Бєлан А. Я. Криміналістичні аспекти роботи з доказами воєнних злочинів. *Вісник ОНДІСЕ.* 2025. С. 29-37.
2. Коваленко А. В. Криміналістичне вчення про збирання, дослідження та використання доказів у кримінальному провадженні: монографія. Київ: Алерта, 2024. 558 с.
3. Пиріг І. Використання техніко-криміналістичних засобів під час розслідування воєнних злочинів. *Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 21.03.2025).* Частина І. 2025. С. 691-692.
4. Сокуренко В. В. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування порушень законів і звичаїв війни. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики.* 2023. С. 11-24.

Альона КОЦ
курсант факультету
підготовки фахівців для органів
досудового рослідування
Національної поліції України

Науковий керівник:
Ігор ПИРІГ
професор кафедри криміналістики
та домедичної підготовки,
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
доктор юридичних наук, професор

МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Розпізнавання загиблих військовослужбовців під час збройного конфлікту – це складний багатоступеневий процес, який завжди починається з первинного впізнання, а потім продовжується судово-медичними та криміналістичними методами. Головна мета – не тільки